2024/623

2024.3.7.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/623 AJÁNLÁSA

(2023. december 18.)

Ciprus 2021–2030-as időszakra szóló aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetéről, valamint Ciprus intézkedéseinek az Unió klímasemlegességi célkitűzésével és az alkalmazkodás terén elért előrehaladás biztosításával való összhangjáról

(Csak a görög nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

tekintettel az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére és 14. cikke (6) bekezdésére,

tekintettel a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelete ([2]) és különösen annak 7. cikke (2) bekezdésére,

mivel:

Ajánlások Ciprus 2021–2030-as időszakra szóló aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének (a továbbiakban: NEKT) tervezetére vonatkozóan

(1) Ciprus 2023. július 27-én nyújtotta be aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetét.

(2) Az (EU) 2018/1999 rendelet (az energiaunió irányításáról szóló rendelet) 3. cikke és I. melléklete meghatározza azokat az elemeket, amelyeket bele kell foglalni az aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervekbe. A Bizottság 2022 decemberében fogadta el az „Iránymutatás a tagállamok számára a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásához” című közleményt ([3]). Az iránymutatás azonosította a bevált gyakorlatokat, valamint felvázolta az energia- és éghajlatpolitika közelmúltbeli szakpolitikai, jogi és geopolitikai fejleményeit.

(3) Annak érdekében, hogy a zöld és méltányos átállás felgyorsítása révén stabilizálja az energiabiztonságot és a megfizethetőséget, a Bizottság a REPowerEU tervhez ([4]) kapcsolódóan, és az európai szemeszter 2022. és 2023. évi ciklusának részeként kiemelt hangsúlyt helyezett a tagállamok energia- és éghajlatpolitikai reformjára és beruházási szükségleteire. Ez tükröződik a Ciprusra vonatkozó 2022. és 2023. évi országjelentésekben ([5]), valamint a Ciprusnak szóló tanácsi ajánlásokban ([6]). A tagállamoknak végleges aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervükben figyelembe kell venniük a legutóbbi országspecifikus ajánlásokat.

([1]) HL L 328., 2018.12.21., 1. o.
([2]) HL L 243., 2021.7.9., 1. o.
([3]) Iránymutatás a tagállamok számára a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásához (HL C 495., 2022.12.29., 24. o.).
([4]) COM (2022) 230 final.
([5]) SWD (2022) 604 final, SWD (2023) 613 final.
([6]) COM (2022) 604, Ajánlás – A Tanács ajánlása; COM(2023) 613 final, Ajánlás – A Tanács ajánlása.

(4) A Bizottság a közös kötelezettségvállalási rendelet ([7]) szerinti nemzeti célértékek teljesítésére vonatkozó ajánlásait arra alapozza, hogy a tagállamok – figyelembe véve a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti rugalmassági mechanizmusok alkalmazására vonatkozó szabályokat – valószínűsíthetően teljesítik-e a 2030-ra kitűzött célokat.

(5) A szén-dioxid-leválasztásra, -hasznosításra és -tárolásra vonatkozó bizottsági ajánlások célja, hogy áttekintést lehessen kapni e technológiák tervezett nemzeti szintű bevezetéséről, és ezen belül a következőkkel kapcsolatos információkról: a 2030-ig leválasztani tervezett CO_2 éves mennyiségei, a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([8]) hatálya alá tartozó létesítményekből vagy más forrásokból, például biogén forrásokból vagy a levegőből történő közvetlen leválasztásból származó CO_2-leválasztási forrás szerinti bontásban; a tervezett CO_2-szállítási infrastruktúra; valamint a 2030-ra a tervek szerint rendelkezésre álló potenciális belföldi CO_2-tárolási kapacitás és CO_2-befecskendezési térfogat.

(6) A földhasználathoz, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről szóló, (EU) 2018/841 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([9]) (a továbbiakban: LULUCF-rendelet) szerinti teljesítményre vonatkozó bizottsági ajánlások a 2021–2025-ös időszak (1. időszak) tekintetében a negatív egyenleg tilalmának a tagállam általi teljesítésével, a 2026–2030-as időszak (2. időszak) tekintetében pedig a tagállam nemzeti célértékével foglalkoznak, figyelembe véve a rugalmassági mechanizmusok alkalmazására vonatkozóan az említett rendeletben meghatározott szabályokat. A Bizottság ajánlásai azt is figyelembe veszik, hogy az 1. időszakban a LULUCF-rendelet hatálya alá tartozó bármely kibocsátástöbblet automatikusan átkerül a közös kötelezettségvállalási rendelet hatálya alá.

(7) Ahhoz, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás megfelelően támogassa az energiával és az éghajlatváltozás mérséklésével kapcsolatos célkitűzések elérését, alapvető fontosságú az éghajlatváltozás azon potenciális veszélyeinek azonosítása, valamint az éghajlatváltozással szembeni azon sérülékenységek és kockázatok elemzése, amelyek hatással lehetnek az érintett területekre, lakosságra és ágazatokra. A Bizottság éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó ajánlásai figyelembe veszik, hogy Ciprus milyen mértékben épített be az aktualizált nemzeti energia- és klímatervébe olyan alkalmazkodási célokat, amelyek figyelembe veszik azokat az éghajlati kockázatokat, amelyek esetlegesen megakadályozhatják, hogy Ciprus elérje az energiaunió célkitűzéseit és célértékeit. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó tervezett és végrehajtott konkrét szakpolitikák és intézkedések hiányában veszélyben van az energiaunió különféle dimenzióival kapcsolatos célkitűzések elérése. A villamosenergia-ellátási zavarok kockázata miatt a változó éghajlati viszonyok között folytatott vízgazdálkodás különös figyelmet igényel, mivel az árvizek, a hőség és az aszály hatással vannak az energiatermelésre.

(8) A megújuló energiára vonatkozó törekvésekkel kapcsolatos bizottsági ajánlások egyrészt az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében meghatározott képletet veszik figyelembe, amelynek alapját objektív kritériumok képezik; másrészt pedig a Ciprus aktualizált nemzeti energia- és klímatervének tervezetéből hiányzó, azon főbb szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy Ciprus kellő időben és költséghatékonyan teljesítse a megújuló energiára vonatkozó kötelező, 2030-ig elérendő legalább 42,5 %-os uniós célértékhez való nemzeti hozzájárulását, szem előtt tartva, hogy e célérték a közös törekvések jegyében az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([10]) értelmében a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 26. o.); a Bizottság a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlatpolitikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról szóló (EU) 2018/842 rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2023. április 19-i (EU) 2023/857 bizottsági rendeletével bevezetett módosításoknak megfelelően (HL L 111., 2023.4.26., 1. o.).

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználathoz, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 1. o.), az (EU) 2018/841 rendeletnek a hatály, a jelentéstételi és a megfelelési szabályok egyszerűsítése, és a 2030-ra vonatkozó tagállami célértékek meghatározása, valamint az (EU) 2018/1999 rendeletnek a nyomon követés, a jelentéstétel, az előrehaladásra vonatkozó nyomon követés és a felülvizsgálat javítása tekintetében történő módosításáról szóló, 2023. április 19-i (EU) 2023/839 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 107., 2023.4.21., 1. o.) bevezetett módosításoknak megfelelően.

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.), az (EU) 2018/2001 irányelvnek, az (EU) 2018/1999 rendeletnek és a 98/70/EK irányelvnek a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2023. október 18-i (EU) 2023/2413 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L, 2023/2413., 2023.10.31., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj) bevezetett módosításoknak megfelelően.

tekintetében 45 %-ra növekedjen. A Bizottság ajánlásai továbbá Ciprusnak az említett irányelv 15a., 22a., 23., 24. és 25. cikkében meghatározott konkrét célértékekhez való hozzájárulásán, valamint az irányelv gyors átültetését és végrehajtását célzó kapcsolódó szakpolitikákon és intézkedéseken alapulnak. Az ajánlások az európai szélenergia-csomaggal összhangban tükrözik a megújuló energia és különösen a szélenergia alkalmazására vonatkozóan az átfogó, hosszú távú tervezés kidolgozásának jelentőségét, így növelve az európai feldolgozóipar és a hálózatüzemeltetők láthatóságát ([11]).

(9) Az energiahatékonysághoz való nemzeti hozzájárulásra vonatkozó bizottsági ajánlások egyrészt az energiahatékonyságról szóló (EU) 2023/1791 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([12]) 4. cikkén és az említett irányelv I. mellékletében szereplő képleten, másrészt pedig az annak végrehajtásához kapcsolódó szakpolitikákon és intézkedéseken alapulnak.

(10) A Bizottság ajánlásai – az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség mielőbbi felszámolása érdekében – különös figyelmet fordítanak a REPowerEU terv végrehajtásához szükséges célértékekre, célkitűzésekre és hozzájárulásokra, valamint a kapcsolódó szakpolitikákra és intézkedésekre. Emellett figyelembe veszik a „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért" csomag ([13]) végrehajtásából levont tanulságokat is. Az ajánlások tükrözik, hogy a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről szóló (EU) 2019/941 európai parlamenti és tanácsi rendeletből ([14]) és a földgázellátás biztonságáról szóló (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendeletből ([15]) eredő kötelezettségek fényében, valamint az energiatárolásról szóló bizottsági ajánlással ([16]) összhangban alapvető fontosságú, hogy az energiarendszer reziliensebb legyen.

(11) A Bizottság ajánlásai figyelembe veszik, hogy a rugalmasság szerepének megerősítése, valamint a fogyasztók szerepvállalásának növelése és védelme érdekében fel kell gyorsítani a belső energiapiac integrációját. A Bizottság ajánlásai azt is szem előtt tartják, hogy az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikkében és az (EU) 2023/2407 bizottsági ajánlásban ([17]) foglalt követelményekkel összhangban lényeges az energiaszegény háztartások számának felmérése is.

(12) A Bizottság ajánlásai annak fontosságát is tükrözik, hogy fejlesztési és gyártási kapacitásuk növelése érdekében kellő mértékben kell a tiszta energiával kapcsolatos kutatásba és innovációba történő beruházásokat biztosítani, ezen belül az energiaigényes iparágakra és más vállalkozásokra vonatkozó megfelelő szakpolitikákat és intézkedéseket kell megvalósítani; továbbá a „nettó zéró" ipar igényeinek kielégítése, valamint az erős, versenyképes és tiszta gazdaság Unión belüli megszilárdítása érdekében szükség van a munkaerő továbbképzésére is.

(13) A Bizottság ajánlásai a Párizsi Megállapodás keretében tett, a fosszilis tüzelőanyagok használatának fokozatos csökkentésére irányuló kötelezettségvállalásokra, valamint a fosszilis tüzelőanyagokat érintően nyújtott támogatások fokozatos kivezetésének fontosságára épülnek.

(14) A Bizottság beruházási szükségletekre vonatkozó ajánlásai annak értékeléséből indulnak ki, hogy az aktualizált terv tervezete az energiaunió valamennyi dimenziója tekintetében általános áttekintést nyújt-e a célkitűzések, célértékek és hozzájárulások eléréséhez szükséges beruházási szükségletekről; feltünteti-e a finanszírozási forrásokat, megkülönböztetve a magán- és az állami forrásokat; felvázolja-e a Ciprus helyreállítási és rezilienciaépítési tervével, Ciprus területi igazságos átmenet tervével és az európai szemeszter keretében kiadott 2022–2023-as országspecifikus ajánlásokkal összhangban lévő beruházásokat; és tartalmazza-e a tervezett szakpolitikák és intézkedések megalapozott makrogazdasági értékelését. A NEKT-nek a beruházási biztonság támogatása érdekében biztosítania kell a nemzeti szakpolitikák és intézkedések átláthatóságát és kiszámíthatóságát.

([11]) Közlemény a szélenergiára vonatkozó európai cselekvési tervről, COM (2023) 669 final, 2023.10.24. és Közlemény az EU tengeri megújuló energiára vonatkozó törekvéseinek megvalósításáról, COM (2023) 668 final.

([12]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (HL L 231., 2023.9.20., 1. o.).

([13]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért", COM (2022) 360 final.

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/941 rendelete (2019. június 5.) a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2019.6.14., 1. o.).

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o.).

([16]) A Bizottság ajánlása (2023. március 14.) az energiatárolásról – a dekarbonizált és biztonságos uniós energiarendszer támogatása C/2023/1729, (HL C 103., 2023.3.20., 1. o.).

([17]) A Bizottság (EU) 2023/2407 ajánlása (2023. október 20.) az energiaszegénységről (HL L, 2023/2407., 2023.10.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) A Bizottság ajánlásai tükrözik a széles körű regionális konzultáció alapvető fontosságát, valamint azt, hogy az Aarhusi Egyezménnyel ([18]) összhangban biztosítani kell a tervvel kapcsolatos korai és inkluzív konzultációt, és ezen belül a nyilvánosság hatékony, kellő tájékoztatás és elegendő időkeret melletti részvételét.

(16) A Bizottság igazságos átmenetre vonatkozó ajánlásai annak értékelését tükrözik, hogy Ciprus terve kellő részletességgel azonosítja-e az éghajlatvédelmi és energetikai átállás releváns társadalmi, foglalkoztatási és készségfejlesztési hatásait, és felvázol-e az igazságos átmenetet támogató, ugyanakkor az emberi jogok és a nemek közötti egyenlőség előmozdításához egyaránt hozzájáruló megfelelő kísérő szakpolitikákat és intézkedéseket.

(17) A Bizottság Ciprusnak szóló ajánlásait az aktualizált NEKT tervezetének értékelése ([19]) támasztja alá, amelyet ezzel az ajánlással együtt tesznek közzé.

(18) A 2024. június 30-ig benyújtandó végleges aktualizált integrált NEKT kidolgozása során Ciprusnak kellő mértékben figyelembe kell vennie ezeket az ajánlásokat.

Ajánlások az Unió klímasemlegességi célkitűzésével és az alkalmazkodás terén elérendő előrehaladás biztosításával való összhangra vonatkozóan

(19) Az (EU) 2021/1119 rendelet (az európai klímarendelet) értelmében a Bizottságnak értékelnie kell a nemzeti intézkedéseknek a klímasemlegességi célkitűzéssel és az alkalmazkodás terén elérendő előrehaladás biztosításával való összhangját. A Bizottság értékelte Ciprus intézkedéseinek e célkitűzésekkel való összhangját ([20]). Az alábbi ajánlások az értékelés eredményein alapulnak. Ciprusnak kellően figyelembe kell vennie, és az európai klímarendelettel összhangban nyomon kell követnie ezeket az ajánlásokat.

(20) Bár az Unió nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátása (ideértve a földhasználatot, a földhasználat-változtatást és az erdőgazdálkodást [LULUCF], és kizárva a nemzetközi közlekedést) összességében folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, ami nagyjából összhangban van az Unió 2030-ra vonatkozó – 55 %-os éghajlat-politikai célkitűzése és a 2050-re kitűzött uniós klímasemlegességi célkitűzés elérésének lineáris pályával, a kibocsátáscsökkentés ütemét fel kell gyorsítani, és a tagállamok fellépése elengedhetetlen. A tagállamokban elért haladás eltérő volt, és számos ágazati kihívás és gyengeség van, amelyeket további késedelem nélkül orvosolni kell. A rendelkezésre álló információk alapján végzett értékelés azt mutatja, hogy Ciprus esetében elégtelennek tűnik az Unió éghajlat-semlegességi célkitűzése felé tett előrelépés. A megbízható hosszú távú stratégiák jelentik a sarokkövét annak a gazdasági átalakulásnak, amely az Unió klímasemlegességi célkitűzése felé történő elmozduláshoz szükséges.

(21) Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó stratégiák és tervek hatékonyságának biztosítása érdekében elengedhetetlen annak megfelelő meghatározása, hogy az éghajlatváltozás milyen potenciális veszélyei érinthetnek egy adott területet vagy ágazatot. Az alkalmazkodásra való fokozott törekvések kapcsán első lépésként megfelelő nemzeti szintű éghajlat-politikai jogi keretet kell elfogadni, amely rendszeresen aktualizált, kötelező erejű alkalmazkodási célokat határoz meg a rezilienciaépítés terén elért általános előrehaladás mérésére. A szükséges léptékű és valamennyi érintett ágazatban megvalósuló hatékony alkalmazkodáshoz egyértelmű megbízatással rendelkező irányítási és koordinációs struktúrára van szükség, amely magas szintű politikai támogatást élvez. Ez a struktúra magában foglalhat egy tárcaközi munkacsoportot vagy bizottságot. Az elszámoltathatóság fenntartásához és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitika fejlesztéséhez szükség van az alkalmazkodási erőfeszítések nyomon követésére és értékelésére. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás finanszírozására különböző uniós finanszírozási eszközök mozgósíthatók. Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával kapcsolatos megfontolásokat előtérbe kell helyezni, amikor a tagállamok a releváns uniós alapok keretében kidolgozzák nemzeti terveiket. A kiadások egyike sem veszélyeztetheti az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást: vagyis nem növelheti a kedvezményezettek vagy mások sebezhetőségét. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás beruházási szükségletei egyre nőnek, és a következő évtizedekben fel fog gyorsulni. A jobb finanszírozást az igazgatáshoz és a végrehajtáshoz szükséges megfelelő kapacitásnak és szakértelemnek kell kísérnie a kiadások és az abszorpciós kapacitás minőségének biztosítása és a hibás alkalmazkodás elkerülése érdekében. Az állami és magánfinanszírozás mellett innovatív finanszírozási eszközöket is fel lehetne tárni a magánszektorral és a pénzügyi intézményekkel való együttműködés révén.

([18]) A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998. június 25-i egyezmény (Aarhusi Egyezmény)

([19]) SWD(2023) 910.

([20]) Az uniós éghajlat-politikai fellépésről szóló 2023. évi eredményjelentés, COM(2023) 653 final, valamint bizottsági szolgálati munkadokumentum: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén az egyes tagállamokban az európai klímarendeletnek megfelelően elért eredmények értékelése, SWD(2023) 932.

(22) A legkiszolgáltatottabb közösségek azok, amelyek esetében fokozott a valószínűsége annak, hogy az éghajlatváltozás hatással lesz rájuk. A különböző régiók és társadalmi-gazdasági csoportok éghajlati hatásoknak való egyenlőtlen kitettsége és az azokkal szembeni kiszolgáltatottsága fokozza a már meglévő egyenlőtlenségeket és sebezhetőségeket. Az igazságos rezilienciának csökkentenie kell az éghajlati kockázat egyenlőtlen terhét, és biztosítania kell az alkalmazkodásból származó előnyök méltányos elosztását. A magánszektor érdekelt felei a változás hajtómotorjai, mivel információkat, erőforrásokat, kapacitásokat és finanszírozást biztosítanak. A helyi szintű beavatkozások az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát általános szinten is képesek befolyásolni. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szubnacionális szakpolitikák előkészítése és végrehajtása rendkívül fontos.

(23) A természetalapú megoldások hatékony és költséghatékony alkalmazkodási és mérséklési lehetőségeket kínálnak, ha bevezetésüket stratégiai keretek, szakpolitikák és finanszírozás révén ösztönzik. E megoldások akár önállóan is végrehajthatók, de technológiaibb jellegű vagy infrastruktúra-alapú megoldásokkal kombinálva más alkalmazkodási és mérséklési intézkedésekbe is integrálhatók. A végrehajtás során figyelembe kell venni az ökoszisztémák összetettségét, az éghajlatváltozás várható hatásait, a helyi körülményeket, a kapcsolódó érdekeket és értékeket, valamint a társadalmi-gazdasági feltételeket,

AJÁNLJA, HOGY CIPRUS HOZZA MEG AZ ALÁBBI INTÉZKEDÉSEKET:

AZ (EU) 2018/1999 RENDELET SZERINTI AKTUALIZÁLT NEMZETI ENERGIA- ÉS KLÍMATERV TERVEZETE TEKINTETÉBEN:

1. Határozzon meg költséghatékony további szakpolitikákat és intézkedéseket, különösen a közlekedési és építőipari ágazatban, illetve a CO_2-tól eltérő kibocsátások esetében, ideértve az ipari folyamatokból, termékfelhasználásból, mezőgazdaságból és hulladékgazdálkodásból származó metán-, N_2O- és F-gáz-kibocsátást, annak érdekében, hogy behozzák az előre jelzett 8,9 százalékpontos elmaradást, és így a közös kötelezettségvállalási rendeletnek megfelelően 2030-ra teljesítsék az üvegházhatású gázokra vonatkozó, a 2005-ös szinthez képest – 32 %-os nemzeti célértéket. Biztosítson aktualizált előrejelzéseket annak bemutatására, hogy a meglévő és tervezett szakpolitikák hogyan fogják elérni a célt, és szükség esetén határozza meg, hogy a közös kötelezettségvállalási rendelet keretében rendelkezésre álló rugalmassági mechanizmusokat hogyan fogják felhasználni a megfelelés biztosítása érdekében. Egészítse ki a szakpolitikákra és intézkedésekre vonatkozó információkat, egyértelműen határozza meg e szakpolitikák és intézkedések hatályát, ütemezését és lehetőség szerint az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére gyakorolt várható hatását, többek között az uniós finanszírozási programok, például a közös agrárpolitika keretében megvalósuló intézkedések tekintetében.

2. Azonosítsa a 2030-ig évente leválasztható szén-dioxid-kibocsátás mennyiségét, beleértve a forrást is. Részletezze a leválasztott szén-dioxid szállításának módját. Azonosítsa a 2030-ig rendelkezésre álló teljes szén-dioxid-tárolási kapacitást és -befecskendezési térfogatot.

3. Határozza meg az (EU) 2018/841 rendeletben rögzítettek szerinti nemzeti LULUCF-célérték eléréséhez vezető konkrét pályamodellt. Hozzon további intézkedéseket a LULUCF-ágazatot illetően, részletezze azok ütemezését és hatályát, valamint számszerűsítse azok várható hatásait annak biztosítása érdekében, hogy az üvegházhatásúgáz-elnyelés hatékonyan igazodjon a 2030-ra kitűzött, –310 Mt CO_2-egyenérték uniós nettó elnyelési célértékhez és az (EU) 2018/841 rendeletben meghatározott – 63 kt CO_2-egyenérték országspecifikus elnyelési célértékhez. Nyújtson egyértelmű tájékoztatást arról, hogy a közfinanszírozást (mind az uniós alapokat, többek között a közös agrárpolitikát, mind az állami támogatást) és a karbongazdálkodási rendszereken keresztül megvalósuló magánfinanszírozást hogyan használják fel következetesen és hatékonyan a nettó elnyelés nemzeti célértékének teljesítéséhez. Nyújtson tájékoztatást az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletének 3. részével összhangban a nyomon követést, a jelentéstételt és az ellenőrzést szolgáló magasabb szintű/pontos földrajzi adatkészletek javítása terén elért eredményekről és az azok terén megvalósítandó előrehaladásról.

4. Bocsásson rendelkezésre további elemzést az éghajlatváltozással szembeni releváns sérülékenységekről és kockázatokról a nemzeti célkitűzések, célértékek és hozzájárulások, valamint az energiaunió különböző dimenzióihoz tartozó szakpolitikák és intézkedések tekintetében. Körvonalazza alaposabban és számszerűsítse az energiaunió azon konkrét célkitűzéseihez és szakpolitikáihoz való kapcsolódást, amelyeket az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitikáknak és intézkedéseknek támogatniuk kell. Határozzon meg megfelelő részletességgel az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó olyan további szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek támogatják Ciprus energiaunió keretében kitűzött nemzeti célkitűzéseinek, célértékeinek és hozzájárulásainak teljesítését. Fordítson kiemelt figyelmet a változó éghajlati viszonyok között folytatott vízgazdálkodásra a villamosenergia-ellátási zavarok kockázatai miatt, mivel az árvizek, a hőség és az aszály hatással vannak az energiatermelésre.

5. Az (EU) 2018/2001 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, 2030-ra vonatkozó kötelező uniós megújulóenergia-célértékhez való hozzájárulásként fokozza jelentősen a megújuló energiaforrások legalább 33 %-os részarányára irányuló törekvéseket, az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében szereplő képlettel összhangban. A tervbe foglalja bele az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke a) pontjának (2) alpontja szerinti, a 2025-re és 2027-re vonatkozó referenciaértékek elérését szolgáló ütemterv-előirányzatot.

6. Bocsássa rendelkezésre a megújulóenergia-technológiák bevezetésének becsült ütemterveit és hosszú távú tervét a következő 10 évre vetítve, kitekintéssel 2040-ig. A tervbe foglaljon bele az innovatív megújulóenergia-technológiákra vonatkozó indikatív célértékhez hozzájáruló konkrét célértékeket. A tervbe foglaljon bele a nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagokra vonatkozó, 2030-ig elérendő kötelező részcélértéket. A tervbe foglaljon bele a hűtésre és fűtésre vonatkozó indikatív célértéket a módosított (EU) 2018/2001 irányelv IA. mellékletében foglalt kiegészítések elérése érdekében, valamint foglaljon bele egy indikatív célértéket a távfűtés és -hűtés tekintetében a 2021–2030-as időszakra. Határozza meg, hogy Ciprus milyen célt kíván elérni a közlekedési ágazatban az üzemanyag-forgalmazókra vonatkozó kötelezettség révén, többek között a fejlett bioüzemanyagokra és a nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagokra vonatkozó részcél révén, biztosítva a nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagok minimális szintjének betartását 2030-ra.

7. A tervbe foglalja bele a szakpolitikákat és intézkedéseket kellő részletességgel és számszerűsítéssel oly módon, hogy Litvánia kellő időben és költséghatékonyan teljesíthesse a megújuló energiára vonatkozó kötelező, 2030-ig elérendő legalább 42,5 %-os uniós célértékhez való nemzeti hozzájárulását, törekedve arra, hogy e célértéket a közös törekvések jegyében 45 %-ra növeljék. Ismertesse különösen azt, hogy miként tervezi felgyorsítani az engedélyezést, és részletezze azokat a megújulóenergia-technológiákat, amelyek esetében gyorsabb és egyszerűbb eljárásokkal „megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeket” kíván kijelölni. Ismertesse, hogy megújulóenergia-adásvételi megállapodások, származási garanciák, valamint a saját fogyasztás és az energiaközösségek előmozdítását elősegítő keret bevezetése révén miként kívánja felgyorsítani a megújuló energiaforrások elterjedését. Ismertesse, hogy a közlekedési ágazatban az üzemanyag-forgalmazókra vonatkozó kötelezettség kialakítását hogyan fogják teljesíteni, és foglaljon a tervbe hasonló intézkedéseket a hidrogén iparban való előmozdítása és az Uniónak a megújuló hidrogén kereskedelmére való felkészítése érdekében.

8. Bocsássa rendelkezésre a lehető legrészletesebben a módosított (EU) 2018/2001 irányelv rendelkezéseinek átültetését és végrehajtását célzó jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikák és intézkedések elfogadásához vezető lépések várható ütemtervét, különösen az előző pontokban említett intézkedések tekintetében.

9. A tervbe foglalja bele az Unió 2030-ra kitűzött kötelező végsőenergia-fogyasztási célértékéhez való, az (EU) 2023/1791 irányelv 4. cikke és I. melléklete szerinti, vagy az említett irányelv 4. cikkének (5) bekezdése alapján a Bizottság által az egyes tagállamoknak 2024. március 1-jéig benyújtandó korrigált indikatív nemzeti hozzájárulással megegyező, végsőenergia-fogyasztás alapján meghatározott nemzeti energiahatékonysági hozzájárulást. A tervbe foglalja bele az (EU) 2023/1791 irányelv 4. cikke és I. melléklete szerinti, az Unió indikatív primerenergia-fogyasztási célértékéhez való, a primerenergia-fogyasztás alapján meghatározott nemzeti energiahatékonysági hozzájárulást.

10. A tervbe foglalja bele az energiahatékony és dekarbonizált nemzeti épületállomány biztosításához és a meglévő épületek 2050-ig kibocsátásmentes épületekké való átalakításához szükséges aktualizált ambíciószintet. A tervbe foglalja bele a 2030-ra és 2040-re vonatkozó köztes mérföldköveket, valamint e mérföldkövek összehasonlítását a legújabb hosszú távú felújítási stratégiával. A tervbe foglaljon bele részletesebb információkat az épületekre vonatkozó kapcsolódó intézkedésekről és azok energiamegtakarításra gyakorolt hatásáról.

11. Erősítse meg az energiarendszer rezilienciáját, különösen az energiatárolás kiépítésére vonatkozó célkitűzés meghatározásával, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szükségességének az energiarendszerbe való beépítését célzó szakpolitikák és intézkedések előterjesztésével. Értékelje részletesebben, hogy jövőbeli gázinfrastruktúrája összeegyeztethető-e a dekarbonizációs célkitűzésekkel. Értékelje, hogy az olajinfrastruktúra (különösen az olajtartalékok) igazodik-e az olajkereslet várható csökkenéséhez és az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátású alternatívák felé való elmozduláshoz.

12. A rugalmassági igények értékelésének fényében állapítson meg egyértelmű célkitűzéseket és célértékeket az energiarendszer rugalmasságának javítása érdekében hozandó keresletoldali válaszintézkedésekre vonatkozóan, és ismertesse a módosított (EU) 2018/2001 irányelv 20a. cikkével összefüggésben az energiarendszer integrációjának megkönnyítésére irányuló konkrét intézkedéseket. Alakítson ki versenyképesebb kiskereskedelmi piacokat és a kiskereskedelmi piacon növelje a tudatos fogyasztói magatartás szintjét.

13. Fejlessze tovább az energiaszegénység kezelésére alkalmazott megközelítést azáltal, hogy a tervbe belefoglalja a jelenleg érintett háztartások helyzetének értékelését, és az (EU) 2023/2407 bizottsági ajánlást figyelembe véve jelölje meg az (EU) 2018/1999 rendeletben a csökkentésre előírt konkrét mérhető célértéket. Adjon meg további részleteket az energiaszegénység kezelésére irányuló meglévő és lehetséges intézkedésekről, valamint a célzott pénzügyi forrásokról mind a szociálpolitika (megfizethetőség), mind a strukturális energiaügyi intézkedések szempontjából. Ismertesse, hogy az (EU) 2018/1999 rendeletben előírtak szerint várhatóan miként kerül sor az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer szerinti, az energiaszegénység enyhítését célzó energiahatékonysági intézkedések alkalmazására.

14. Pontosítsa a tiszta technológiák bevezetésére irányuló kutatásra, innovációra és versenyképességre vonatkozó nemzeti célkitűzéseket, és határozza meg a 2030-ig, illetve 2050-ig alkalmazandó pályamodellt az ipar dekarbonizációjának és a vállalkozások klímasemleges és körforgásos gazdaságra való átállásának támogatása érdekében. Alakítson ki a nettó zéró projektek, köztük az energiaigényes iparágak szempontjából releváns projektek kidolgozását előmozdító szakpolitikákat és intézkedéseket. Ismertesse az engedélyezési eljárásokra vonatkozó kiszámítható és egyszerűsített szabályozási keretet, és vázolja fel, hogy szükség esetén hogyan egyszerűsödik a nemzeti finanszírozáshoz való hozzáférés. Mutasson be részletes szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek az energiarendszer digitalizálását, a tiszta energiával kapcsolatos készségek fejlesztését, valamint a kulcsfontosságú kibocsátásmentes alkotóelemek és berendezések reziliens és fenntartható ellátási láncait célzó nyitott kereskedelem elősegítését szolgálják.

15. Pontosítsa az energia- és éghajlat-politikai célértékek eléréséhez szükséges magánberuházások mozgósításához szükséges reformokat és intézkedéseket. Fejlessze és terjessze ki a beruházási szükségletek elemzését, hogy átfogó és következetes áttekintést nyújtson a köz- és magánberuházási szükségletekről, összesítve és ágazatonkénti bontásban. Egészítse ki a gazdaság egészére kiterjedő, felülről építkező megközelítést egy alulról építkező projektspecifikus értékeléssel. A tervbe foglalja bele a teljes beruházási szükséglet bontását, és adjon meg a nemzeti, regionális és uniós finanszírozási forrásokra, valamint a mozgósítandó magán pénzügyi forrásokra vonatkozó további információkat. Adjon rövid leírást az állami költségvetésből finanszírozott, valamint a támogatásokat, kölcsönöket, technikai segítségnyújtást és állami garanciákat felhasználó vegyesfinanszírozási pénzügyi eszközök révén finanszírozott szakpolitikák és intézkedések végrehajtására kiválasztott pénzügyi támogatási rendszerek típusáról, beleértve a nemzeti fejlesztési bankok szerepét az adott rendszerekben és/vagy a magánfinanszírozás mozgósításának módját. Finanszírozási forrásként vegye fontolóra a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti, más tagállamok részére történő jogosultság-átruházások költséghatékony alkalmazását. Bocsássa rendelkezésre a tervezett szakpolitikák és intézkedések makrogazdasági hatásának részletes értékelését.

16. Ismertesse részletesen, hogy Ciprus hogyan és mikorra kívánja fokozatosan kivezetni a fennmaradó fosszilistüzelőanyag-támogatásokat.

17. Adjon részletes tájékoztatást az éghajlatvédelmi és energetikai átállás társadalmi, foglalkoztatási és készségfejlesztési következményeiről, illetve egyéb elosztási hatásairól, valamint az igazságos átmenetet támogató tervezett célkitűzésekről, szakpolitikákról és intézkedésekről. Határozza meg a támogatási formát, a kezdeményezések hatását, a célcsoportokat és az elkülönített forrásokat, figyelembe véve a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlást ([21]). Biztosítsa a területi igazságos átmenet tervekben a fosszilis tüzelőanyagok használatának fokozatos csökkentésére felvázolt ütemterv és a végleges aktualizált NEKT összehangolását, különös tekintettel a Dhekelia nehéz tüzelőanyaggal működő erőműre. A tervbe a lehetőségekhez mérten foglaljon bele több olyan elemet, amelyek alapján megfelelő elemzés végezhető a jövőbeli Szociális Klímatervnek az (EU) 2023/955 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([22]) összhangban történő elkészítéséhez, beleértve annak ismertetését, hogy miként szándékozik értékelni az épület-, közúti közlekedési és további ágazatokra vonatkozó, tüzelőanyag-égetéssel kapcsolatos kibocsátáskereskedelmi rendszernek a legsérülékenyebb csoportokra gyakorolt kihívásait és társadalmi hatásait, továbbá hogy miként szándékozik azonosítani a lehetséges kedvezményezetteket és a vonatkozó szakpolitikai keretet. Ismertesse, hogy a NEKT-ben meghatározott szakpolitikai keret hogyan járul hozzá Ciprus Szociális Klímatervének elkészítéséhez, és hogyan biztosítják a két terv közötti összhangot.

18. Biztosítsa a nyilvánosság észszerű időkereten belüli, inkluzív módon történő bevonását, valamint a helyi hatóságok és a civil társadalom széles körű részvételét a terv elkészítésében. Nyújtson világos áttekintést arról, hogy a konzultációs folyamat miként teszi lehetővé a nyilvánosság, azaz az összes érintett hatóság, polgár és érdekelt fél – köztük a szociális partnerek – széles körű részvételét mind a tervezet, mind a végleges aktualizált terv elkészítésében. Foglalja össze a különböző szereplők által kifejtett véleményeket, és azt, hogy a terv miként integrálja a konzultációk során kifejezésre juttatott álláspontokat.

([21]) A Tanács ajánlása (2022. június 16.) a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról (HL C 243., 2022.6.27., 35. o.).

([22]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/955 rendelete (2023. május 10.) a Szociális Klímaalap létrehozásáról és az (EU) 2021/1060 rendelet módosításáról (HL L 130., 2023.5.16., 1. o.).

19. Erősítse meg a regionális együttműködést és különösen ismertesse, hogy a módosított (EU) 2018/2001 irányelv 9. cikkével összhangban Ciprus miként tervezi 2025-ig létrehozni a többi tagállammal való együttműködés keretét.

A NEMZETI INTÉZKEDÉSEKNEK A KLÍMASEMLEGESSÉGI CÉLKITŰZÉSSEL ÉS AZ ALKALMAZKODÁS TERÉN ELÉRENDŐ ELŐREHALADÁS BIZTOSÍTÁSÁVAL VALÓ, AZ (EU) 2021/1119 RENDELET SZERINTI ÖSSZHANG TEKINTETÉBEN:

1. Fokozza az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló erőfeszítéseket azáltal, hogy kézzelfogható eredményeket ér el a meglévő és a tervezett szakpolitikák terén, és mérlegeljen további sürgős intézkedéseket a várható üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések és előrejelzések, valamint a klímasemlegességi célkitűzés összhangba hozatala érdekében.

2. Aktualizálja a hosszú távú nemzeti stratégiát és fokozza annak ambíciószintjét, illetve javítsa minőségét; ennek érdekében egyértelműsítse Ciprus hosszú távú klímasemlegességi célkitűzését, és az egyes ágazatokat illetően támassza alá hiteles szakpolitikákkal és intézkedésekkel Ciprus kibocsátáscsökkentési célértékeit és az üvegházhatásúgáz-elnyelés fokozott célértékeit.

3. Értékelje a tengerszint-emelkedéssel, parti erózióval és sósvízbetöréssel kapcsolatos releváns sérülékenységeket és kockázatokat. Dolgozzon ki megfelelő jogi keretet az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitika és fellépés tekintetében. Lássa el megbízatással azt az irányítási struktúrát, amely valamennyi ágazatban, népességcsoportban és közigazgatási szinten képes támogatni a hatékony tervezést, a megoldások bevezetését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás nyomon követését és értékelését. Az uniós finanszírozási programokból, például a közös agrárpolitikából, a kohéziós politikai finanszírozásból és más releváns uniós alapokból származó támogatások felhasználása során helyezze előtérbe az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával kapcsolatos megfontolásokat. A forrásokból származó ráfordításai növeljék az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát, ám ne növeljék a sérülékenységeket (azaz ne okozzanak jelentős kárt az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban). Biztosítsa, hogy rendelkezésre álljanak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló fellépésekhez szükséges állami és magánfinanszírozási mechanizmusok, és hogy a költségvetések arányosak legyenek a beruházási szükségletekkel, különösen a kiemelten sérülékeny ágazatokban.

4. Vonja be az éghajlatváltozás hatásaival szemben különösen sérülékeny érdekképviseleti csoportokat a Ciprus éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodását célzó szakpolitika kialakításába és végrehajtásába. Vonja be a szociális partnereket és a magánszektor érdekelt feleit a szakpolitika kialakításába, végrehajtásába, valamint a beruházásokba. Dokumentálja a vonatkozó konzultációk folyamatait és eredményeit. Hozzon létre mechanizmusokat a szubnacionális szakpolitikák előkészítésének, rendszeres felülvizsgálatának és aktualizálásának biztosítására.

5. A nemzeti stratégiákban, szakpolitikákban és tervekben részesítse előnyben a természetalapú megoldásokat és az ökoszisztéma-alapú alkalmazkodást, továbbá ezek bevezetéséhez gondoskodjon beruházásokról is.

Kelt Brüsszelben, 2023. december 18-án.

a Bizottság részéről
Kadri SIMSON
a Bizottság tagja